

Številka: 007-40/2016/2

Datum: 30.5.2016

Ministrstvo za notranje zadeve

Direktorat za upravne notranje zadeve, migracije in naturalizacijo

eu.mnz@gov.si

Zadeva: Mnenja IP glede predloga t. i. paketa uredb »Pametne meje«

Zveza: vaše elektronsko sporočilo z dne 20. 5. 2016 ter priloženo gradivo

Spoštovani,

dne 20. 5. 2016 je Informacijski pooblaščenec (v nadaljevanju IP) prejel vaše zaprosilo za mnenje glede predloga t. i. paketa uredb »Pametne meje«: Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi sistema vstopa/izstopa (SVI) za evidentiranje podatkov o vstopu in izstopu ter zavrnitvi vstopa državljanov tretjih držav pri prehajanju zunanjih meja držav članic Evropske unije in o določitvi pogojev za dostop do SVI za namene kazenskega pregona in o spremembi Uredbe (ES) št. 767/2008 in Uredbe (EU) št. 1077/2011 in Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2016/399 v zvezi z uporabo sistema vstopa/izstopa. Kot navajate zakonodajna predloga, ki jih je Evropska komisija predložila Svetu 6. aprila 2016, temeljita na osnovnem predlogu Komisije iz leta 2013 in ugotovitvah študije izvedljivosti in pilotnega projekta, ki je potekal v 2014 in 2015. Predstavitev predlogov in prva izmenjava mnenj je potekala na odborih SCIFA/COSI 18. aprila in na zasedanju Sveta PNZ 21. aprila, vsebinska obravnava predlogov pa že poteka v okviru delovne skupine za meje.

V nadaljevanju vam na podlagi 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Ur. l. RS, 94/07-UPB1, v nadaljevanju: ZVOP-1) posredujemo naše pripombe na predloženo gradivo, predvsem z vidika smiselnosti in nujnosti novih načinov in obsega obdelave osebnih podatkov, ki ga predlagani zakonodajni paket prinaša. IP ob tem opozarja, da bi poglobljena analiza posameznih členov novega predloga glede na kompleksnost problematike zahtevala več časa, zato pozivamo, da tudi Slovenija v okviru svoje vloge pri pripravi predmetnih predpisov naredi vse, da se s sprejemom predmetnih predpisov ne hiti in, da se zagotovi kakovostna javna razprava o vseh vidikih vpliva tovrstnih sistemov na zasebnost posameznikov in potrebnih ukrepih za uveljavitev vseh načel varstva osebnih podatkov pri tem, v prvi vrsti načela sorazmernosti. Poleg tega opozarjamo na nujnost naslovitve vseh tveganj, ki jih za varstvo osebnih podatkov posameznikov prinaša širitev interoperabilnosti novega in že obstoječih sistemov, ki so v uporabi v zvezi z nadzorom zunanjih meja EU.

Uvodoma izpostavljamo, da je v zvezi s paketom ključno vprašanje potrebnosti in primernosti ter posledično nujnosti predlaganih ukrepov, na kar je opozorila že Delovna skupina za varstvo podatkov iz člena 29 Direktive 95/46/ES je v svojem Mnenju št. 05/2013 o pametnih mejah¹. To vprašanje ostaja odprto tudi upoštevajoč nov predlog zakonodajnega paketa iz aprila 2016.

Prvi predlog uredbe vzpostavlja »sistem vstopa/izstopa« (SVI) za evidentiranje in shranjevanje informacij o datumu, času in kraju vstopa in izstopa državljanov tretjih držav, ki prehajajo zunanje meje držav članic, za izračun trajanja njihovega bivanja in izdajanje opozoril državam članicam o izteku obdobja dovoljenega bivanja ter evidentiranje datuma, časa in kraja zavrnitve vstopa državljanov tretjih držav, ki jim je bil zavrnjen vstop za kratkoročno bivanje (ali bivanje na podlagi popotniškega vizuma), organa države članice, ki je vstop zavrnil, in razlogov za zavrnitev.

Drugi predlog pa v Zakonik o schengenskih mejah uvaja tehnične spremembe, ki izhajajo iz novega predloga uredbe o vzpostavitvi sistema vstopa/izstopa (SVI), zlasti evidentiranje zavrnitev vstopa državljanom tretjih

¹ http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2013/wp206_sl.pdf

držav v SVI, nove elemente o nadomestnih postopkih za SVI ter interoperabilnost med SVI in vizumskim informacijskim sistemom (VIS).

Delovna skupina iz člena 29 je že leta 2013 poudarila, da odkrivanje primerov prekoračitev obdobja dovoljenega bivanja ne bi smelo biti samo sebi namen. Sistema vstopa/izstopa samega po sebi ne bo mogoče uporabiti za boj proti prekoračitvam obdobja dovoljenega bivanja. Zaradi vzpostavitve tega sistema bo osebe, ki nameravajo prekoračiti obdobje dovoljenega bivanja, od tega morda odvrnila večja verjetnost, da jih pri tem zalotijo. Vendar pa je to manj verjetno, ker v predlogu ni predvidenih spremljevalnih ukrepov, ki bi omogočili prijetje takih oseb. Obstaja pa večja verjetnost, da bodo imela obvestila o prekoračitvah obdobja dovoljenega bivanja v sistemu vstopa/izstopa nesorazmerni učinek na nedolžne potnike, na primer v smislu obdobjih hrambe ali potrebe po izbrisu podatkov. Na podlagi analize o primernosti sistema vstopa/izstopa za uresničitev navedenih legitimnih ciljev je mogoče izraziti pomisleke glede tega, ali lahko sistem vstopa/izstopa uspešno izpolni pričakovanja v zvezi z uresničitvijo navedenih ciljev. Tudi če bi bilo stališče, da ima sistem vstopa/izstopa dodano vrednost, splošno sprejeto, bi se zastavilo pravno vprašanje, ali ta dodana vrednost lahko upraviči vdor v zasebnost iz člena 8 Listine EU o temeljnih pravicah. Delovna skupina iz člena 29 neomajno zastopa stališče, da dodana vrednost sistema vstopa/izstopa pri uresničitvi navedenih ciljev ni zadostna, da bi upravičila poseganje v pravice iz člena 8 Listine EU o temeljnih pravicah. Delovna skupina iz člena 29 zato, kot je bilo opozorjeno v predmetnem mnenju, meni, da dodana vrednost sistema vstopa/izstopa, kar zadeva vse njegove cilje, ni sorazmerna obsegu njegovega učinka na temeljne pravice (predvideno je med drugim zbiranje štirih prstnih odtisov v kombinaciji s podobo obraza tako rekoč vseh državljanov tretjih držav izvzetih iz vizumske obveznosti, ki bodo želeli vstopiti v EU, pri čemer niso izvzete niti vse mladoletne osebe, ampak zgolj otroci mlajši od 12 let).

Upoštevač navedeno se na načelni ravni ne moremo strinjati s predloženim osnutkom stališča Slovenije, ki pozdravlja vzpostavitev centralizirane evidence vstopov in izstopov državljanov tretjih držav na zunanjih mejah. IP, zato poziva, da pristojni organi v okviru aktivnosti Republike Slovenije v zvezi z nadaljnjimi pripravami zakonodajnega paketa »Pametne meje« opozorijo na potrebe po ponovnem premisleku o potrebnosti, primernosti in nujnosti takšnega širjenja posegov v zasebnost posameznikov za doseganje predstavljenih namenov ter si aktivno prizadevajo za strogo uveljavitev vseh standardov varstva osebnih podatkov. To pomeni predvsem: zagotavljanje sorazmernosti posegov glede na zastavljene cilje; preprečevanje nenadzorovane širitve namenov uporabe in obdelave osebnih podatkov, ki se zbirajo na podlagi že obstoječih pravnih podlag (SIS, VIS, Eurodac ipd.) in ki jih prinaša predvidena interoperabilnost sistemov; s tem povezana stroga omejitev namenov uporabe zbranih podatkov; določitev primernih rokov hrambe osebnih podatkov glede na namene (ne več kot 181 dni, če za to v posameznem primeru ni posebnih razlogov oz. v skladu s Schengenskim zakonikom); ter določitev ustreznega dolgega prehodnega obdobja, ki bo omogočalo naslovitev vseh skrbi, ki so že bile izpostavljene, in vzpostavitev vseh varovalk za zagotovitev varstva osebnih podatkov v okviru morebitnega novega sistema.

Z veseljem smo na voljo za podajo mnenj z vidika varstva osebnih podatkov v nadaljnjem postopku razprav o tem zakonodajnem paketu in prosimo, da nas tudi v bodoče obveščate o aktivnostih ter stališčih Slovenije v zvezi s tem.

Lep pozdrav,

Informacijski pooblaščenec
Mojca Prelesnik, univ.dipl.prav.,
informacijska pooblaščenka

Pripravila:

Alenka Jerše, univ.dipl.prav.,
namestnica pooblaščenke